

**М.ҚОЗЫБАЕВ АТЫНДАҒЫ
СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН
УНИВЕРСИТЕТІ**

**ТҰЛҒАНЫҢ КӨШБАСШЫЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІНІҢ ПСИХОЛОГИЯСЫ
ПӘНІ БОЙЫНША ЖҰМЫС БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ (SILLABUS)**

Білім беру бағдарламасы: барлық білім беру бағытындағы магистранттар үшін
Кредит саны: 5
Еуропалық Комиссия қаржыландыратын Эразмус + бағдарламасы
DeSTT жобасы шеңберінде әзірленген
"Жоба жоғары білім берудегі әлеуетті арттыру " жобасы аясында іске асырылуда

Петропавл қ.
2020 ж.

«Тұлғаның көшбасшылық қасиеттерінің психологиясы» пәні бойынша қосымша білім беру курсының оқу-әдістемелік кешені»/ Қайта даярлау және біліктілікті арттыру институты– Петропавл, 2020. – 100 б.

2020 ж. 27.11. № 4 хаттамасымен
«Педагогика және психология» кафедрасы отырысында бекітілді.

Кафедра меңгерушісі

Н.Г. Павловская

М.Қозыбаев атындағы СҚУ Оқу-әдістемелік кешенінің
23.12.2020 ж. бекітілді. *Протокол № 5*

Келісілді:

АС жөніндегі Басқарма мүшесінің м.б. Галаспаева
ҚДБАИ директоры В. Голодова

«Тұлғаның көшбасшылық қасиеттерінің психологиясы» ПОӘК құрастырылды:
«Педагогика және психология» кафедрасының аға оқытушысы,
пед. ғылымының магистрі

А.М. Малибаева

1. Пән төлқұжаты

1.1 Пәннің кредиттік және академиялық сағаттардағы көлемі, бақылау формасы

Кесте 1

Барлығы		Сабақ түрі бойынша сағат саны					Емтиханға дайындық және тапсыру	бақылау формасы
Кредит саны	Сағат саны	дiрiс	тәжірибелiк	лабораториялық	БӨЖО	БӨЖ		
5	150	15	30	-	15	75	15	Емтихан, ЖБ

1.2 Пәннің мақсаты және оқытудың күтілетін нәтижелері

Пәннің мақсаты: көшбасшының жеке қасиеттері және психологиялық сенімділік құбылысының ерекшеліктері туралы білім, білік және дағдылар жүйесін қалыптастыру.

Күтілетін нәтижелері

Осы пәнді сәтті игергеннен кейін студент:

көшбасшының жеке қасиеттерінің кең спектрі туралы егжей-тегжейлі білім мен түсінікке ие болу;

өзіндік көшбасшылық қасиеттерді, көшбасшылық әлеуеттің психодиагностикасын бағалай және көрсете білу;

өзін-өзі тиімді таныстыру, имидж қалыптастыру және эгомаркетинг дағдыларына ие болу;

кәсіби өзін-өзі тәрбиелеу және өзін-өзі тәрбиелеу процесін жүзеге асыруға қабілетті;

кәсіби интроспекция, өзін-өзі дамыту, кәсіби сөйлеу және сындарлы қарым-қатынас қабілетін көрсету.

1.3 Курстың саясаты

1 М. Қозыбаев атындағы СҚУ-дың Академиялық адалдық ережелерін қатаң сақтау: плагиатқа және алдау түрлеріне, көшіруге орын жоқ;

2 Академиялық әділетсіздіктің барлық түрлеріне тыйым салынды;

3 сабаққа іскерлік киімде келу;

4 оқу үрдісіне белсенді қатысу;

5 М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетінің оқытушылары мен қызметкерлеріне, курстастарына ашық және мейірімді, сабырлы болу;

6 ұжымдық жұмысқа көмектесу және пікірталастарға қатысу;

7 ұқыптылық және міндетті болу (кешігу, сабақ босату, аудиторияда өз-өзін ұстау, жұмысты кешіктіріп тапсыру, емтиханға қатыспау);

8 ПОҚ талаптарын жазу

1.4 Пререквизиттер: жоқ

1.5 Постреквизитер:

жоқ

2. ПӘН МАЗМҰНЫ

Кесте 2

апта №	Бақылау өткізеді тапсырма түрі	Оқу іс әрекетінің мазмұны	Сағат саны	Сабақ түрі	
				Күндізгі	ҚОТ арқылы оқыту
Модуль 1: Басқару жүйесіндегі тұлға психологиясының теориялық негіздері					
1	дәріс	1.1 тақырып: Тұлға және оның басқару жүйесіндегі әлеуеті. «Тұлға» ұғымының негізгі анықтамалары. Тұлғаның құрылымы. Өзіндік тұжырымдама.	1	дәріс – зерттеу	дәріс – зерттеу
	тәжірибелік	1.1 тақырып: Көшбасшы тұлғасының өзін-өзі тануы. 1. Өзін-өзі тану және тұлғаны дамыту. 2. Тұлғаның өзіндік санасын қалыптастыру. 3. Өзін-өзі тану және көшбасшының жеке басын бағалау.	2	дискуссия, диагностикалық жұмыс	дискуссия, диагностикалық жұмыс
2	дәріс	1.2 тақырып: Тұлғаның психологиялық теориялары. Психоанализ теориясы. Оқыту теориясы. Партиципативті басқару теориясы.	1	кері байланыс тәсілдерін қолданудәрісі	кері байланыс тәсілдерін қолданудәрісі
	тәжірибелік	1.2 тақырып: Көшбасшылықты түсіну тәсілдері. 1. Басқарушылық тиімділіктің ықтималдық моделі. 2. Ситуациялық көшбасшылық теориясы.	2	жағдайларды модельдеу	жағдайларды модельдеу
3	дәріс	1.3 тақырып: Көшбасшылар типологиясы. Модель М. Вебер. М. Герман жүйесі. Көшбасшылықтың мінез-құлық тұжырымдамалары.	1	дәріс – зерттеу	дәріс – зерттеу
	тәжірибелік	1.3 тақырып: Көшбасшылық функциялары. 1. Көшбасшылықтың интегративті функциясы. 2. Көшбасшылықтың бағдарлау функциясы. 3. Көшбасшылықтың аспаптық қызметі. 4. Көшбасшылықтың жұмылдыру функциясы. 5. Көшбасшылықтың коммуникативті қызметі. 6. Әділет, заңдылық пен тәртіпті қамтамасыз ету функциясы.	2	жағдайларды модельдеу	жағдайларды модельдеу
	БӨЖ 1	Мектепке дейінгі және мектеп жасындағы жеке тұлғаның көшбасшылық қасиеттерін дамытуға қолайлы жағдайлар жиынтығын жасаңыз (отбасылық	18	Шағармашылық тапсырма	Шағармашылық тапсырма

		тәрбиелеу шарттары; құрдастарымен өзара әрекеттесу; баланың іс-әрекетінің сипаты мен мазмұны).			
Модуль 2: Көшбасшы тұлғасының құрылымдық компоненттері					
4	дәріс	2.1 тақырып: Көшбасшының гендерлік сипаттамасы. Көшбасшылықтың гендерлік моделі. Көшбасшының еркектік қасиеттері. Көшбасшының әйелдік қасиеттері.	1	нақты жағдайларды талдаумен дәріс	нақты жағдайларды талдаумен дәріс
	тәжірибелік	2.1 тақырып: Гендерлік көшбасшылық психологиясы. 1. Көшбасшы Дж.Боуменнің гендерлік таңдау тұжырымдамасы. 2. Гендерлік ағым туралы түсінік Б.Гутек. 3. Андрогиния идеясын қамтитын көшбасшылық (Дж. Спенс, С.Бём).	2	дискуссия	дискуссия
5	дәріс	2.2 тақырып: Көшбасшы тұлғасының когнитивті сферасы. Танымдық сфераның құрылымы. Негізгі когнитивті функциялар және олардың лидер тұлғасындағы маңызы. Көшбасшының ойлау әрекетінің қасиеттері.	1	нақты жағдайларды талдаумен дәріс	нақты жағдайларды талдаумен дәріс
	тәжірибелік	2.2 тақырып: Көшбасшының танымдық сферасын белсендіру әдістері. 1. Көшбасшының зейінін, есте сақтауын белсендіру. 2. Көшбасшының ойлау процесін белсендіру әдістері.	2	диагностикалық жұмыс, жаттығу жаттығулары	диагностикалық жұмыс, жаттығу жаттығулары
6	Дәріс	2.3 тақырып: Көшбасшының эмоционалды және әлеуметтік интеллектісі. Әлеуметтік-эмоционалды интеллект тұжырымдамасы. Әлеуметтік-эмоционалды интеллекттің компоненттері. Әлеуметтік-эмоционалды интеллекттің қалыптасу шарттары.	1	дәріс – зерттеу	дәріс – зерттеу
	тәжірибелік	2.3 тақырып: Эмоционалды интеллект және көшбасшының тиімділігі. 1. Эмоционалды интеллекттің көшбасшының тиімділігіне әсері. 2. Көшбасшының эмоционалды интеллектісін дамыту әдістері.	2	тренинг	тренинг
7	Дәріс	2.4 тақырып: Тұлғаның ерікті сферасы. Will тұжырымдамасы. Ерік функциялары. Ерік қасиеттерінің даму кезеңдері.	1	дәріс – зерттеу	дәріс – зерттеу
	тәжірибелік	2.4 тақырып: Көшбасшының негізгі мықты қасиеттерін дамыту. 1. Көшбасшының сипаттамалық күшті қасиеттерін дамыту. 1. 2. Адамгершілік және	2	тренинг	тренинг

		құндылық бағдарларымен байланысты ерік сапаларын дамыту.			
	БӨЖ 2	Танымал көшбасшының когнитивті, эмоционалды және ерік салаларын талдаңыз (сіздің таңдауыңыз), өз ұстанымыңызды дәлелдеңіз.	18	Шағармашылық тапсырма	Шағармашылық тапсырма
Модуль 3: Көшбасшының қиын жағдайларда өзін-өзі ұстау ерекшеліктері					
8	Дәріс	3.1 тақырып: Басқару локусы көшбасшыны анықтайтын фактор ретінде. Психологиядағы бақылау локусы: анықтамасы, қалыптасуы. Бақылау түрлерінің локусы. Белгілі бір локусы бар жеке тип түрлері.	1	нақты жағдайларды талдаумен дәріс	нақты жағдайларды талдаумен дәріс
	тәжірибелік	3.1 тақырып: Бақылау локусы бойынша тұлғаның типологиясы. 1. Әр түрлі бақылау локусының психологиялық сипаттамасы. 2. Бақылаудың ішкі локусын қалыптастыру шарттары.	2	диагностикалық жұмыс, тренингж аттығулары	диагностикалық жұмыс, тренингж аттығулары
9	Дәріс	3.2 тақырып: Көшбасшының мінез-құлқын жеңу. Жеңілдік стратегиялары туралы түсінік. Жеңілдік стратегияларының жіктелуі. Психологиялық қорғаныс түрлері.	1	кері байланыс тәсілдерін қолданудәрісі	кері байланыс тәсілдерін қолданудәрісі
	тәжірибелік	3.2 тақырып: Көшбасшының стратегияларын жеңу. 1. Стратегия түрлері. 2. Сындарлы күрес стратегияларын қалыптастыру.	2	диагностикалық жұмыс, тренингж аттығулары	диагностикалық жұмыс, тренингж аттығулары
10	Дәріс	Тема 3.3: Стрессоустойчивость как профессиональное качество лидера. Понятие стрессоустойчивости. Уровни стрессоустойчивости поведения. Типы стрессоустойчивости человека.	1	дәріс – зерттеу	дәріс – зерттеу
	тәжірибелік	3.3 тақырып: Көшбасшының стресске төзімділік деңгейін дамыту және арттыру. 1. Кәсіби іс-әрекетте стресстік тұрақтылықты қалыптастыру шарттары.	2	тренинг	тренинг
11	Дәріс	3.4 тақырып: Көшбасшының қызметін сақтауға қойылатын талаптар. Жұмыс қабілеттілігі туралы түсінік. Орындау түрлері. Орындау кезеңдері (фазалары) Ақыл-ой және физикалық өнімділік.	1	нақты жағдайларды талдаумен дәріс	нақты жағдайларды талдаумен дәріс
	тәжірибелік	3.4 тақырып: Көшбасшының жұмысын сақтау әдістері. 1. Ұйқыдағы ұсыныс. 1. Гипносугестия. 2. құрал-аспаптық әдістер.	2	тренинг	тренинг

	БӨЖ 3	Көшбасшы үшін стресстің алдын-алу бағдарламасын жасаңыз.	21	Шағармашылық тапсырма	Шағармашылық тапсырма
12	Модуль 4: Эгомаркетинг және көшбасшы имиджі				
	Дәріс	4.1 тақырып: Бейненің әлеуметтік-психологиялық табиғаты. Имидж туралы түсінік. Кескіннің символдық сипаты: семиотикалық тәсілдің қолдану мүмкіндігі. Символдық коммуникация контекстіндегі сурет (интеракционистік тәсілдің қолдану мүмкіндігі). Өзіндік түсінік көзқарас пен имидж жиынтығы ретінде.	1	дәріс – дискуссия	дәріс – дискуссия
	тәжірибелік	4.1 тақырып: Кескін және оның құрылымы. 1. Бейненің анықтамасы және типологиясы. 2. Суреттің классификациясы.	2	жағдайларды модельдеу	жағдайларды модельдеу
13	Дәріс	4.2 тақырып: Жеке сурет. Көшбасшының жеке бейнесінің ерекшеліктері. Адамның сыртқы түрі ол туралы пікірдің қайнар көзі ретінде.	1	нақты жағдайларды талдаумен дәріс	нақты жағдайларды талдаумен дәріс
	тәжірибелік	4.2 тақырып: Жеке сурет. 1. Өзін-өзі тануға бағытталған сурет. 2. Қабылдауға бағытталған бейне.	2	жағдайларды модельдеу	жағдайларды модельдеу
14	Дәріс	4.3 тақырып: Топтық, корпоративті және тақырыптық имидж. Топтық сурет. Тақырып кескіні. Корпоративтік имидж.	1	дәріс – дискуссия	дәріс – дискуссия
	тәжірибелік	4.3 тақырып: Корпоративтік имидж. 1. Компанияның ресурсы ретіндегі корпоративтік имидж. 2. Корпоративті имиджді қалыптастыру шарттары. 3. Кескін жасау технологиясының элементтері.	2	жағдайларды модельдеу	жағдайларды модельдеу
15	Дәріс	4.4 тақырып: Көшбасшының өзін-өзі таныстыруы. Өзін-өзі таныстыру тұжырымдамасы. Өзін-өзі таныстырудың әлеуметтік-психологиялық факторлары. Өзін-өзі таныстыру әдістері.	1	нақты жағдайларды талдаумен дәріс	нақты жағдайларды талдаумен дәріс
	тәжірибелік	4.4 тақырып: өзін-өзі таныстырудың негізгі стратегиялары. 1. И.Джонс пен Т.Питтманның өзін-өзі таныстыру стратегиялары. 2. Табиғи және жасанды өзін-өзі таныстыру.	2	тренинг	тренинг
	БӨЖ 4	Өзін-өзі таныстыру стратегиясын жасаңыз.	18	Шағармашылық тапсырма	Шағармашылық тапсырма
	Емтиханға дайындық және тапсыру		15		

Барлығы аудиоториясық сағат бойынша	лекции	15		
	тәжірибелік	30		

2.1. «Жеке тұлғаның көшбасшылық қасиеттерінің психологиясы» пәні бойынша курстық жұмыстардың (жобалардың) тақырыптары курстық жұмыстар (жобалар) жазу қарастырылмаған.

3. БӨЖО

Оқытушының жетекшілігімен студенттің өзіндік жұмысы үшін 15 академиялық сағат бөлінген.

БӨЖО сағаттары шеңберінде дәрістер, практикалық сабақтар (зертханалық сабақтар) және БӨЖО тапсырмалары тақырыптарында консультациялар өткізіледі.

Консультациялар оқу сабақтарының кестесіне сәйкес жүргізіледі. Кесте Педагогика және психология кафедрасының стендінде және сайтта орналасқан <http://is.nkzu.edu/diary/sfmanager.asp>.

4. Үлгерімді бақылау

Студенттердің білім жетістіктерін бағалау үшін оларды дәстүрлі рейтингтік шкалаға ауыстыру кезінде балдық-рейтингтік әріптік жүйе қолданылады.

Студенттердің оқу жетістіктерін бухгалтерлік есепті дәстүрлі бағалау шкаласына және ECTS (ishies) деңгейіне аударуымен бағалаудың балдық-рейтингтік жүйесі.

Әріптер жүйесі бойынша ұпай	Сандық баламалар	(% мазмұн)	Дәстүрлі жүйелік балл
A	4	95-100	өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	қанағаттанарлықтай
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Студенттердің үлгерімін ағымдық, аралық бақылауды жүзеге асыруда білім жетістіктері әрбір орындалған тапсырма немесе жауап үшін 100 балдық шкала бойынша бағаланады (ағымдағы сабақтардағы жауап, модульдің қорытынды бағасы бойынша, БӨЖО және т.б.).

Үлгерімнің мониторингі пән модульдерімен жүзеге асырылуы керек.

Модуль бойынша бағалаудың максималды бағасы - 100 балл. Модульдегі тапсырмаларды бағалау критерийлерін мұғалім өз бетінше жасайды (кесте 3).

Рейтингі академиялық кезең ішінде алынған модульдің қорытынды бағасының жалпы бағаларының арифметикалық орташа мәнімен анықталады. Пән бойынша қорытынды баға кумулятивті болып табылады және рұқсат рейтингін бағалауды және қорытынды бақылауды қамтиды. Жинақтық рейтингін бағалау пән бойынша білімді қорытынды бағалаудың 60% құрайды, ал емтиханды бағалау пән бойынша білімді қорытынды бағалаудың 40% құрайды.

5. Бағалау құралдары және бақылау түрлері бойынша бағалау критерийлері

кесте 3

БӨЖ бағалау	Бағалау тәсілі	Бағалау критерийі	Мах балл
Ағымдағы бақылау1, 3 апта	Шығармашылық тапсырма	дағдыларды диагностикалауға, әр түрлі саладағы білімдерді біріктіруге, өз көзқарастарыңызды дәлелдеуге мүмкіндік беретін стандартты емес шешім	30
		теориялық білімді практикада дұрыс қолдана білу қабілетін көрсетеді	30
		қарастырылып отырған проблемаға балама көзқарастар береді, негізделген тұжырымдар жасайды	40
	Барлығы		100
Ағымдағы бақылау2, 7 апта	Шығармашылық тапсырма	дағдыларды диагностикалауға, әр түрлі саладағы білімдерді біріктіруге, өз көзқарастарыңызды дәлелдеуге мүмкіндік беретін стандартты емес шешім	60
		теориялық білімді практикада дұрыс қолдана білу қабілетін көрсетеді	20
		қарастырылып отырған проблемаға балама көзқарастар береді, негізделген тұжырымдар жасайды	20
	Барлығы		100
Ағымдағы бақылау3, 11 апта	Шығармашылық тапсырма	дағдыларды диагностикалауға, әр түрлі саладағы білімдерді біріктіруге, өз көзқарастарыңызды дәлелдеуге мүмкіндік беретін стандартты емес шешім	60
		теориялық білімді практикада дұрыс қолдана білу қабілетін көрсетеді	20
		қарастырылып отырған проблемаға балама көзқарастар береді, негізделген тұжырымдар	20

		жасайды	
	Барлығы		100
Ағымдағы бақылау4, 15 апта	Шығармашылық тапсырма	дағдыларды диагностикалауға, әр түрлі саладағы білімдерді біріктіруге, өз көзқарастарыңызды дәлелдеуге мүмкіндік беретін стандартты емес шешім	60
		теориялық білімді практикада дұрыс қолдана білу қабілетін көрсетеді	20
		қарастырылып отырған проблемаға балама көзқарастар береді, негізделген тұжырымдар жасайды	20
	Барлығы		100
Қорытынды бақылау, сессия	Емтихан, жазбаша	мәселенің мәнін толық және логикалық түрде көрсету	40
		тұжырымдамалық аппаратты иелену және оны психологиялық-педагогикалық құбылыстарды талдауда қолдану	30
		әртүрлі ғылыми тәсілдерді салыстыру және бағалау мүмкіндігі	30
	БАРЛЫҒЫ		100

6. Пәннің оқу-әдістемелік қамтамасыздандыру картасы

6.1. Әдебиеттер тізімі

кесте 5

№	Атауы, жылы және баспасы
1.	Негізгі әдебиет
1.1	Ильин В. А. Психология лидерства: учебник для бакалавриата и магистратуры / В. А. Ильин. - М.: Издательство Юрайт, 2018.
1.2	Радина Н.К. Психология лидерства. – Нижний Новгород, 2018.
1.3	Базаров Т.Ю. Управление персоналом. – СПб, 2017.
1.4	Перельгина Е.Б. Психология имиджа. – М., 2017.
2.	Қосымша әдебиет
2.1	Роджер М. Мышление в стиле «И». Как мыслят успешные лидеры [Текст]. - Пер. с англ. - М.: Юрайт, 2016.
2.2	Проектирование имиджа: учебное пособие / М. В. Чапаева. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та, 2015.

6.2. Электрондық Internet-ресурстар

<http://bodrenko.org/lid/lid-13.htm>

<https://psychoday.ru/obshchenie/liderstvo-i-lichnost.html#glitra>

<https://www.b17.ru/blog/20414/>

<https://psihomed.com/samosoznanie-lichnosti/>

https://gluzdovaov.files.wordpress.com/2016/04/radina_psiholog_liderstva_2008.pdf

6.3. Пәнді әдістемелік қамтамасыз ету (типтік есептеулерге, есептеу-графикалық, зертханалық жұмыстарды, курстық жобаларды (жұмыстарды) орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар және т.б.)

Кесте 6

№	Атауы	орны
1.	ТҰЛҒАНЫҢ КӨШБАСШЫЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІНІҢ ПСИХОЛОГИЯСЫ ЖОБ	308/5, электронды кітапхана
2.	ТҰЛҒАНЫҢ КӨШБАСШЫЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІНІҢ ПСИХОЛОГИЯСЫ ПОӘК	308/5, электронды кітапхана

6.4. Пәнді оқытуда қолданылатын мамандандырылған құралдардың (сыныптар мен зертханалар, жабдықтар, реактивтер, модельдер, стендтер, нақты виртуалды зертханалар, бағдарламалық өнімдер және т.б.) тізімі. Оқыту сабақтарын бағдарламалық қамтамасыз ету және мультимедиялық қолдау

Кесте 7

№	Түрі	орны
1.	Мультимедиялық кешен	308/5